

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un sir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Nu protestăm

După tăcere forțată de o săptămână, „Unirea” reapare. S-a ridicat de pe capul ei, cu 20 de zile înainte de scadență, osânda care o isbise din senin. Intervenția promptă a Președintelui Sindicatului Presei românești Ardelene, a avut darul să lămurească pe cei în drept asupra faptelor ce se săvârșise și să mijlocească, pentru ea, mila atotputernică și excepționalul favor de a putea exista.

Suntem adânc recunoscători tuturor celor ce ne-au luat apărarea, în orice fel. Sindicatului și Președintelui său. Confraților, nu prea mulți la număr, cari au ridicat glas de protest în publicitate, expunându-se și ei, în felul acesta, la atacurile celor răi și nepricepuți. Toată dragostea noastră cititorilor și, prin ei, tuturor fraților de credință cari au rămas profund consternați pentru nedreapta lovitură ce ni-s-a dat. Răsunetul adânc pe care samovolnicia l-a avut în sufletele celor buni, este singura și adevărata răsplată pe care o primim cu drag pentru toată harța și truda la care ne-am înhrămat de bună voie, pentru o cauză mare și dreaptă.

Alta avem de spus. Alta nimic. Nu jubilăm, pentru că ni-s-a recunoscut dreptul la viață. Și nu protestăm pentru încercarea de-a-l înăbuși.

O jumătate de veac, aproape, „Unirea” a apărut neîntrerupt-o. Nici odată, din drumul iubirii de neam nu s-a abătut, nici o iotă. A suferit prigoane pentru cauza românească. Redactorii ei au înfundat pușcăriile. Suspendată însă n'a fost. Nici odată. — Nimic mai firesc însă ca cei cari pe vremuri au fost prigoniți de unguri pentru românismul lor născut din catolicism, să fie loviți astăzi pentru catolicismul lor constructiv închinat românismului. Credința, în care ne închinăm, ne învață să rămânem senini în fața acestor valuri ale vremii, cari isbesc totdeauna stânca adevărului. Și totdeauna se frâng, neputincioase. Era, deci, în ordinea lucrurilor ceea ce ni-s-a întâmplat. Ca și baterea în retragere a nedreptății rusinate. Nu avem nici un motiv să ne bucurăm. Ni-s-a recunoscut un drept absolut elementar, care n'ar fi trebuit lovit niciodată, sub nici un motiv. Acum, când răutatea a suferit o nouă înfrângere, n-avem decât să reluăm, cu vechea hotărâre, firul strădănilor noastre întrerupte doar' o clipă.

Nici nu protestăm. Ar fi cu totul deplasat. Cui să ne plângem și pe ce teme? „Stările excepționale”, au pus la cos însași constituția țării. Și trăim de 4 ani de zile în acest regim nefiresc. Dacă așa este tratată constituția, dacă așa sunt tratate drepturile fundamentale ale națiunii întregi, ce pretenție mai putem avea noi, o minusculă gazetă săptămânală? Putem fi striviți, ca o turnică, în oricare clipă. Nu se va face gaură n'acum pentru asta. Cel mult, se va bucura d. Matei Cluj, care este foarte indignat pentru gestul autoritar al guvernului care ne-a ridicat interdicția.

Nu jubilăm. Nu protestăm. Suntem însă promăduși și îndureași. Nu pentru noi. Ci pentru neamul și țara în care se petrec aceste lucruri. Zată țara care s'a obișnuit cu stările anormale. Unde călcarea legilor este sistem consacrat. Unde celui ce cere dreptate, se astupă, simplu, cu pumnul cenzurii. — Este doar limpede, că nu pentru nevinovatele cuvinte „Băznog” și „prozelitism” a fost suspendată „Unirea”. Ci pentru alte pricini. Cititorii cam știu de ce. O știe și d. Matei, dela Cluj. Motivul adevărat — scrie dănsul, draguț ca totdeauna — sunt violențele

Eterna perfidie

— Cum justifică presa ortodoxă înființarea noii vlădicii a dihoniei —

(*) S'a înființat în Maramureșul unit o vlădicie ortodoxă. Cu scopul declarat „de a desființa pe cea unită”. S'au călcat în picioare legi fundamentale de dragul acestei citorii. — Nu se va găsi om cu scaun la cap care să nu vadă că e vorba aci de lucruri extrem de grave. Și pentru azi și, mai ales, pentru mâine. Cine samănă vânt, seceră furtună. Și numai de furtună nu-i arde țării în vremile de grele răspântii pe care le trăim.

„Unirea” s'a simțit datoră să pună în lumină greutatea evenimentului produs „prin surprindere” și să arate perspectivele pe care le deschide. A ținut să fixeze limpede și răspunderile. Fiindcă, foarte probabil, va veni o vreme când ele se vor pune cu mult ascușiș. — Cititorii își aduc, de sigur, aminte că, în cursul lămuririlor, nu ortodoxia a fost pusă pe planul întâi. Ea urmărește, consecvent și sistematic, un țel de toți știut: desființarea bisericii unite. L-a formulat plastic, curând după unire, însuși Mitropolitul Sibiului, care s'a juruit că „nu-și va da odihnă oaselor” până nu-l va ajunge. Și s'a ținut de cuvânt. Din an în an, înverșunarea a crescut. Mijloacele puse în acțiune au sporit. Un mănunchiu dintre fruntașii ortodoxiei au devenit adevărați fanatici ai acestui vis. — Discuția cu ei ar fi, deci, absolut inutilă. Și de altfel, nici prin cap nu ne trece să negăm dreptul ortodoxiei de a se organiza și a se chivernisi cum crede ea de bine. Nici măcar pe acela de a face „misionarism”. Tot ce i-am cerut însă și îi cerem — zadarnic, firește — este, să utilizeze mijloace spirituale, evanghelice.

Ne-am ridicat însă cu toată tăria împotriva rolului la care s'a pretat puterea de stat. Ea a acceptat felul de a vedea al ortodoxiei bătăioase și cuceritoare. S'a pus în slujba ei. Și-a

tradat, astfel, menirea. În loc să fie păzitoarea păcii, ocrotitoarea legii și susținătoarea echilibrului și armoniei, s'a făcut ea însași sămănătoare de vrajbă și de sfâșieri între fiii aceluiași neam.

Astfel stând lucrurile, presa bisericească ortodoxă putea foarte bine să tacă. Să radieze de bucurie și să urmărească cu interes rapida organizare și înzestrare a noii eparhii.

Nu s'a mulțumit însă cu atâta. A sărit și ea în discuție. Și cum încăl Foc și pârjol, nu alta. Stă să se întreacă pe sine însași, atâta patimă clocotește pe paginile ei și atât de scăzut, neînchipuit de trivial, este tonul la care se dimitte. — Rău face. Dă un spectacol deosebit de respingător. Pe deasupra, prin felul cum discută și argumentează, reușește nu numai să desvăluie toată șubrezenia noii înjghebări a patimei confesionale, ci atrage din nou atențiunea lumii asupra ciudatei mentalități ce stăpânește în cercurile diriguitoare ale ortodoxiei ardelene; mentalitate pe care a trebuit s'o stigmatizăm nu odată în cursul hărțuierilor de aproape două decenii și care, se vede, nu vrea să dispară cu nici un chip. O optică intelectuală stranie îi face pe confrăți să prezinte lucrurile cu capul în jos, să treacă senini peste evidența însași și să atace pe alții pentru faptele de dânsii săvârșite.

Preacucerniciile lor pleacă să desființeze biserica unită. O spun pe față. Pornesc acum un iureș în Maramureș. Iarăși: nu numai îl fac, prin înființarea unei episcopii „misionare”, ci au eleganța de a-l și declara, prin publicațiile lor, în toată forma. — Totuși, citiți „Telegraful”, „Renașterea” și celelalte monitoare ale unitofobiei. Toate într'un glas țipă împotriva noastră. Amenință. Ne insultă. Ne batjocoresc. Ne denunță lumii și țării. De ce, mă rog? Simplu de tot: fiindcă noi pornim rășbotul confesional! Că amenințăm cu el. Suntem trădători de neam fiindcă spunem, că n'avem încotro, dacă ni-se impune, „va trebui să-l purtăm cu toate riscurile!” — Așa scriu confrății. E de necrezut. Totuși e așa. Vin și ne împlântă cuțitul în coaste. Ne și spun ce fac. Să nu îndrăznim însă să strigăm. Asta ar fi rășbot confesional și tradare de neam! — Ceva mai frumos nu se poate!

Au însă preacucernicii motive grele pentru a-și justifica fapta și procedura. Noua vlădicie trebuia, neapărat, înființată. De ce?

Istoria o cere. A fost doar pe vremuri o vlădicie ortodoxă la Peri. Ea trebuie reinviată. Altfel n'au hodină în mormintele lor voveozii de pe vremuri. — Pare glumă ceea ce scriem aci. Totuși așa e. Noua vlădicie s'a făcut de dragul istoriei. Este deci o vlădicie a morților. — Pentru noi și pentru toți cei vii, așa ceva e de neînțeles. Admițând chiar povestea cu „vlădicia” dela Peri, s'ar putea pricepe ridicarea

și insultele (?) debitate în legătură cu episcopia ortodoxă de Maramureș la adresa factorilor cu răspunderi în stat. Așa o fi, de sigur: chestiunea vlădiciei Maramureșului. — Aceasta ne întristează pe noi. Prea ne-am plecat în fața forței.

Din toată presa românească, abia s'au găsit câteva ziare care să protesteze împotriva suspendării „Unirii”. Cu toate că ele ar trebui să fie îpersensibile față de tot ce e arbitrar, de tot ce e samavolnic; față de toate încercările de a se stîrbi puținele libertăți ce ne-au rămas. Nu trebuia să apere „Unirea”. Să se pună la adăpost pe sine. Și să apere sănătatea morală a țării. Numai câteva au înțeles acest lucru. Preacurând ne obișnuim cu robia. De altă parte cei tari, prea se pripesc la „gesturi de autoritate” rău înțeleasă. Sunt valori și tradiții, în fața cărora trebuie să te oprești o clipă, să te gândești de două ori, chiar și atunci când nu mai respecti constituția. Prea e multă ușurință în viața noastră publică.

De aceea nu jubilăm și nu protestăm, ci suntem profund îngrijorați.

unei troițe ori a unui monument care să-i înveșnicească amintirea. Se pot scrie opere savante de istorie despre ea. Dar o vîldicie nouă? Cu episcop, cu consilieri, cu biserici și buget, cu preoți risipiți prin comune curat unite, de dragul morților cari odihnesc în Domnul? — Să mărturisim, că e un fel absolut neobișnuit de a cinși pe cei morți!

O cam văd asta și confrății. De aceea o întorc pe altă strună. Noua vîldicie s'a făcut pentru *marile interese naționale*. Pentru a fi straja românismului, în Maramureșul înstreinat și cîtropit de alte neamuri. — E adevărat, că în Maramureș sunt foarte mulți evrei. Dacă pe aceștia vrea ortodoxia noastră să-i cucerească, să-i întoarcă la legea strămoșească și, prin aceasta, să-i facă români, n'avem nimic de zis. Să fie într'un ceas bun! — Dar, ni-se pare, nici nu vrea să se gîndească la așa ceva. Merge acolo de dragul românilor, cari sunt români. Dacă așa stă treaba, apoi iar să încurcă socoteala. Fiindcă Românii din Maramureș sunt perfect români. Get-beget. În sânge, suflet, grai, port, cântec, dans etc. Mai mult: statisticele arată, că Maramureșul este județul cu cel mai mic procent de știință a limbii ungurești! Adecă: limba ungurească aici s'a isbit, în toate veacurile, de cea mai îndârjită rezistență! — Și iarăși istoria arată, că nu ortodoxia i-a ținut Români. Prin ortodoxie s'a pierdut în marea slavă cea mai mare parte a „țării Maramureșului” de pe vremuri. Pe cei cari au rămas, i-a salvat unirea în credință cu Roma, care i-a smuls de sub influința nefastă a slavismului. (A se vedea, în această privință, temeinicul și instructivul articol al d. C. Albinus din „Unirea Poporului” No. 42 bis. de Sâmbăta trecută). — Totuși, Sibiul vrea să „romanizeze”, acum în v. 20, Maramureșul românesc! E mai mult decât frumos: e îndușetor!

În urmă, presa ortodoxă ține să ne liniștească. Să n'avem nici o grijă. Nu va întrebuința, în acțiunea ei „misionară”, nici un mijloc neîngăduit. În felul său delicat și urban, „Telegraful” formulează acest lucru așa: „Misiunea episcopiei ortodoxe în Maramureș nu

este — cum mințește mereu „Unirea” — *de a face din uniții maramureșeni ortodocși cu forța* (Sublinierea „T-ului”). Fiecare uniț (I) de ori și unde e liber deplin să treacă sau să nu treacă la vechea lege românească... Ortodoxia creștină n'a purtat nici odată și nu poartă luptă de distrugere împotriva altor biserici și mănăstiri, — cum iarăși minte foaia blăjană”. Așa ceva numai catolicismul a făcut!

N'ar strica, de sigur, dacă „T.” ar reproduce textele „mîncinoase” ale „Unirii”. Fiindcă ele nu sună tocmai așa cum gîndește și spune anonimul dela Sibiu. Dar asta, pe lângă celelalte e numai un mic defect de frumusețe. Interesante sunt afirmațiile despre metodele de „misionarism” ale ortodoxiei. În speță, a celei românești din Ardeal. „Telegraful” vorbește cu o candoare uluitoare. Neagă, pur și simplu, că ar urmări „distrugerea” altor biserici. A celei unite, în deosebi. Dar atunci cum stăm cu declarațiile de pe vremuri ale I. P. S. Sale Mitropolitului Bălan? Și ce-au însemnat svârcolirile neîncetate de aproape 20 de ani? Și ce vrea să fie continua falsificare a istoriei, așa cum o fac „cîrturarii” de speța Lupaș et Comp? De ce au ajuns să creadă frații din regat că uniții sunt, pur și simplu, unguri? — De altă parte, „Telegraful” a uitat că trăiește încă preacucernicul Băznog și ceilalți apostoli eiusdem furfuris. Trăiește Codrea Nuțu și fericitul protă Munteanu. — Apoi, Hamba nu-i departe tare de Sibiu. Parcă ar fi fost acolo ceva așa mai... interesant decât creștinesc. Dar Săliștea? Dar Cheile-Cibului? Dar seria de procese, în parte încă neterminate, toate din aceeași pricină pornite: că preacucernicii au intrat în biserici de ale noastre cam cu forța. Dacă nu le-au pus dinamită, ca la Poiana.

Hotărît lucru: preacucernicii ori și-au pierdut memoria, ori se întrec cu gluma. Ori nici una nici alta. Ci simplu: pun în practică vechea virtute, pe care o definesc cuvintele din fruntea acestor rînduri!

Un glas din cele multe. Suspendarea „Unirii” a produs consternare generală. Toți

oamenii cu bun simț, chiar și ortodocșii, au rămas indignați de măsura nesocotită a ministerului de interne.

Dintre cei mulți, s'au găsit și de acela cari nu s'au mulțumit să-și frămînte în inimă mîhnirea ori să-și exprime indignarea în conversații cu prietenii. Ci au reacționat, prompt, așa cum trebuia și unde trebuia. Așa au făcut *credincioșii noștri din Târgu-Mureș*. Iată ce au aflat vestea senzațională, au trimis d-ului ministru de Interne următoarea telegramă, încălțată în numele taturor de către reprezentanții firești: paroh, primcurat și președintele Agrului:

Preoții și credincioșii români uniți din protopopiatul Târgu-Mureș, protestează cu profundă indignare contra suspendării ziarului bisericesc „Unirea” din Blaj. — ss. Protopop Dredeșianu, Curator primar Dr. Petru Musca, Președintele Agrului Traian Popa.

Inregistrăm cu mare bucurie și cu vii mulțumiri acest gest al fraților din Târgu-Mureș. Nu fiindcă ne-am îndoi de simțetele altora. Știm și suntem convingși că indignarea a fost absolut generală, la toți credincioșii bisericii noastre. Toți au simțit la fel. Deosebirea este însă aci: *nu toți au reacționat la fel!* Cei din Tg. Mureș au știut din prima clipă că, în cazuri ca acesta, nu ajung exploziile verbale de acasă ori de pe stradă. Trebuie să știe cei de sus, cum simt cei de jos. Trebuie să li-se spună răspicat.

De altfel, frații din Tg. Mureș nu sunt la primul gest de această natură. Tot ei au sîrit mai întâi să-și mărturisească pe față credința atunci când presa ortodoxă încerca să creleze anumite confuzii și să facă despărțire între cler și popor. — De aceea ținem să facem cunoscută fapta lor. E pilduitoare. Așa se apără credința, biserica și mijloacele ei de acțiune: prompt, energic, cu fapta impusă de împrejurări. În zilele grele prin cari trecem acest spirit al perfecte solidarității și al reacțiunii imediate la toate atacurile, trebuie să ne stăpânească pe toți!

□ □ Foia „Unirii” □ □

Divorțul

de Pr. Dr. Ioan Stanclu

7. Sf. Ambrosiu, episcop în Milan, 379—397, în Comentarul la Ev. Sf. Luca cap. 8 n. 5, zice: „Îți alungi deci soția ca prin drept, fără păcat și cugești că aceasta ți-e permis fiindcă legea omenească nu oprește; dar oprește cea dumnezească. Celce te supui oamenilor, respectează pe Dumnezeu. Ascultă legea Domnului căreia se supun și cei ce fac legile: ceeace Dumnezeu a unit, omul să nu despartă (Mt. 19, 9)”. — În De Abraham: c. I cap. 7 n. 59 zice: „Nimănui nu e permis să cunoască mulere afară de soție. Deci ți-s'a dat dreptul căsătoriei ca să nu cazii în ispită și să păcătuești cu altă mulere. Ești unit cu mulere, nu căuta despărțire (I Cor. 7, 27) pentru că nu ți-e permis trăindu-ți soția să lei soție. Pentru că și a căuta alta când ai a ta, e păcat de preacurvie; aceasta e și mai grav fiindcă cugești, cu păcatul tău să introduci autoritatea unei legi noi!”

8. Sf. Augustin, episcop în Ipona Africei, 396—430, în „De bono conjugali” cap. 24, n. 33 zice: „Deci bunurile căsătorilor la toate neamurile și la toți oamenii sunt: pentru naștere și pentru fidelitatea curăției; iar ceeace aparține la poporul lui Dumnezeu chiar și în sfințenia sacramentului, pentru care nu este permis a lua în căsătorie pe cea plecată prin a-

lungare, cât timp trăește bărbatul ei, nici măcar pentru cauza nașterii; care fiindcă este singurul motiv pentru care se face, nu se desfăce legătura căsătoriei decât prin moartea soțului. În acelaș mod dacă se face ordinarea clerului pentru strângerea poporului, deși nu urmează strângerea poporului, rămâne în cel ordinați sacramentul ordinației, iar dacă cineva pentru oarecare greșală este dat afară din oficiu, de sacramentul Domnului nu va fi lipsit, deși la judecată va rămâne”. — În „De adulterinis coniugis”, c. 1, cap. 9, n. 9 zice: „Dupăcum deci dacă am fi zis: tot celce ia mulere alungată de bărbat pentru preacurvie, preacurvește, fără dubiu zicem adevărul; pentru aceea pe celce ia pe cea alungată pentru curvie, de acest păcat nu-l deslegăm, ci pe amândoi îl considerăm preacurvari; tot astfel pe acela care afară de preacurvie și-a alungat soția și a luat alta, îl considerăm preacurvar, iar pe cel care pentru preacurvie și-a alungat-o și a luat alta, de pata acestui păcat nu-l apărăm. Pentru că pe amândoi, deși unul este mai grav decât celalalt, îl socotim că sunt preacurvari”. În c. 2, cap. 4, n. 4, zice: „Astfel trăindu-i bărbatul, se va chema preacurvă, dacă va fi cu alt bărbat. Dacă însă i-a murit bărbatul ei, s'a liberat de lege, ca să nu fie ea preacurvă, dacă ar fi cu alt bărbat (Rom. 7, 3). Aceste cuvinte ale apostolului de atâtea ori repetate, de atâtea ori însculte, sunt adevărate sunt vii, sunt sănătoase, sunt evidente. Mulere nici unui bărbat din urmă nu începe să fie soție decât după ce a încetat să fie a acelu-

dintăiu. Iar soția celui dintăiu încetează a fi dacă i-a murit bărbatul ei, ca să nu fie preacurvă. Astfel e permis să se alunge soția pentru preacurvie, însă rămâne legătura pudoarei, pentru care se face vinovat de preacurvie cel care ia pe cea alungată, chiar și pentru preacurvie”.

9. Sf. Ioan Hrisostom, patriarh în Constantinopol, 397—407 în „Commentaria in Matthaeum”, Omilia, 17 n. 4 zice: „femeia lăsată, rămâne soția bărbatului ofensat”. — În „Commentaria in Ioannem” Omilia 63 n. 4 zice: „Nu-i permis celui care și-a lăsat soția și de care s'a separat să ia alta, pentru că aceasta e preacurvie”. — În Omilia asupra „Mulereii legată este prin lege” sau „despre cartea de despărțire”, zice: „Mulereaa, a zis (sf. Pavel) legată este prin lege (I. Cor. 7, 39). Deci nu trebuie să se despartă, trăindu-i bărbatul, nici să ia alt bărbat, nici să facă a doua nuntă. Și vezi deci cu câtă diligență s'a folosit în întrebuițarea cuvintelor, căci nu a zis: să locuiască cu bărbat cât trăiește, ci mulereaa este legată prin lege cât timp trăiește bărbatul ei și astfel chiar și dacă li dă carte de despărțire, chiar și dacă lasă casa, chiar și dacă merge la altul, strânsă fiind prin lege, preacurvă este. Așa dar când li este permis să se mărite a doua oară? Când? Atunci când se va libera de lanț, când li va muri bărbatul. Mie să nu-mi citești legi făcute de cei afară de (biserica), cari poruncesc să se dea carte de despărțire și să se despartă. Căci nu după acelea te va judeca Dom-

Nou ordin de călugărițe unite în
Tara noastră. E așa numita „Annonciade
Celeste” de Langres — Bunavestire Cerească
— o tagmă monahală întemeiată în Franța, la
1604, de Cuvioasa Maică M. Victoria Fornari
Strata, și răspândită încă de mult și în afară
de hotarele Franței. De caracter contemplativ,
și având drept pildă de urmat Fecioara din
Nazaret, membrele acestei tagme tind, în pri-
mul rând, spre desăvârșirea în virtuțile cari
fac podoaba sufletelor ce trăiesc retrase de
lume: curățenia inimii, smerenia neprefăcută,
reculegerea, legătura strinsă cu Dumnezeu,
jerfilirea de sine, în rugăciune tăcută și medi-
tație prelungită, pentru a câștiga șieși și dea-
proapelui, harul mântuirii și a creșterii în in-
birea față de Stăpânul.

Trăsăturile acestea duhovnicești, atât de
dragi sufletului românesc, au atras multe ro-
mânce în legăturile numelui ordin. Cum însă
nostalgia de pământul nașterii le mână spre
țara lor, s'a intervenit la Sf. Scaun, și acesta
a aprobat să se deschidă și în România, pe
teritoriul Arhidiecezei noastre, deocamdată în
Vecchiul Regat, o mănăstire-nucleu de a cîinului
din chestie. Care, nu încapă îndoială, cu vre-
mea o să înflorească peste așteptări, și în
noua lui formă rituală răsăriteană. Mai ales
că Maica ce a fost încredințată cu grija de
noua formație e o Româncă înțelegătoare și
iubitoare a rânduelilor bisericesti-tipiconale
orientale. Și sigur că va ști înzofia tuturor
fiicelor sale întru Preacurata aceeaș stimă și
dragoste.

Din partea sa, ministerul a aprobat și el,
cu adresa nr. 3573 din 20 Malu c., înființarea
acestei comunități religioase, după cum aflăm
din hârtia mitropolită nr. 6089 dela 18 Sept.
c., în care, de închelere, se spune cu rost ușor
de prins: „Sufletele dornice de viață spirituală
mai intensă vor găsi între zidurile acestei mănă-
stiri atmosferă prielnică pentru perfecționare
și năzuință continuă spre sfințire”. — Fie ca
glasul tainic al Spiritului să îndrepte pașii a
cât mai multor alese ale cerului spre acest
locar de sinceră, pură și înaltă spiritualitate!
Și: Amin și Doamne ajută! (P. Străjeru).

Frunze de toamna și ore de religie

— Ciuntirea învățământului religios — Perspective sumbre —

În orice parte a lumii aceste lucruri sunt
tot ce poate fi mai disparat. Țara noastră însă
ține să desmințească acest lucru, arătând că
uneori și contradicțiile cele mai flagrante nu
sunt decât identități. Frunzele și orele de re-
ligie cari, până aci cel puțin, n'au avut nimic
comun, din mila și înțelepciunea stăpânirii, se
prevede că de aci înainte vor avea aceeași
soartă.

Nu e lucru mai plin de nostalgie decât
când vezi că frunzele, mai ieri verzi și pline
de viață, încep să se cernască și luând as-
pectul clorotic al morții, una câte una se des-
prind de pe membrele fără viață ale arborilor,
cari — neputincioși — lacrimează din ochii
lor șterși picuri reci de toamnă. Încă ieri, nu
era nici o spărtură în cununa care încingea
fruntea copacilor. Cine știe de unde? s'a iscat
un rând mai aspru; apoi s'a înseninat și a
căzut brumă. Frunzele s'au topit, și după ce
cralul zilei s'a ridicat de o palmă pe cer, au
început să se desprindă una câte una; până
ce abia au mai rămas câteva, pe cari le ține
numai desigur ramurilor.

Asta e soarta frunzelor. Însă dacă ar fi
numai a lor! Necazul nostru este, că vedem
că aceasta începe să fie și soarta orelor de
religie în învățământul secundar.

Nici nu e prea mult de când programa
analitică avea pentru fiecare clasă două ore
de religie. Nu erau prea multe, dar erau su-
ficiente. De unde, de unde nu — cine știe de
unde se naște vântul care bate frunzele? — fur-
tuna a rupt două ore dela ultimele două clase
de școală secundară. Mărturisim că ne-a sur-
prins; era ceva numai auzit. Doar Religia o
socoteam ca indispensabilă pentru formarea
oamenilor întregi. Asta într-o toamnă când cad
frunzele și se vestejesc florile.

Și fiindcă toamna n'aduce veselie decât
celor ce storc struguri și se înfruptă din zama

lor, aceea care a urmat a ținut să nu se lase
mai prejos, doborând încă o oră (era să zic
frunză) dela clasa VI; pentru că în toamnă ur-
mătoare să lase crengile din vârful pomului
numai cu câte o singură frunză în furtună.

Aci s'a fost oprită căderea orelor de re-
ligie, până n'a venit bruma acestei toamne
mohorite, care totuși a lăsat neatins orele de
religie în liceu.

Uraganul s'a deslănțuit asupra Școlii
Normale numai, poate fiindcă erau mai rari
frunzele și puterea lui mai mare. La această
școală frunzele din regiunea superioară erau
demult căzute; ba, chiar sfârticase una și dela
poalele copacului, din cursul inferior, rămă-
nând la clasa IV numai o singură oră. Așa
încât, la începutul acestei toamne, știți cum se
înălța copacul religiei din Școala Normală?
Pe crengile dela poale, pe trei, se găseau câte
două frunze (citește ore); iar mai sus câte
una singură.

Dar aceasta a fost numai; primul polen
de ghiață, odată cu primele frunze, a desprins
încă o oră de religie dela cl. III normală!

Ministerul Educației Naționale a trimis
direcțiilor școlare nouile „Orare și instrucții
pentru Școlile Normale”, în care religia a
mai suferit o amputare. Numai de o oră? Însă
când ne gândim că abia au mai rămas cl. I.
și a II cu două ore, ne cuprinde groaza, că
într-o toamnă nenorocită s'ar putea întâmpla
ca să cadă și dela aceste două clase câte o
oră, rămânând aproape pleșuv învățământul
religios.

Un geniu rău a ochit odinioară cele două
ore de religie pe cari le-a urmărit și le urmă-
rește cu perseverență și tenacitate, dela clasa
VIII începând, ajungând la cl. II, tăind în fle-
care toamnă câte o frunză. Unde se va opri?

Noul orar a fost silit să facă această
operație la religie — nu la gimnastică, nu la

nezeu în acea zi (a judecării), ci după acelea
cari însuși le-a făcut”.

10. Sf. Inocențiu I. papa 402—417, în e-
pistola 2 către Vitriciu cap. 13 n. 15 zice:
„Fiecare care trăindu-i bărbatul cu altul s'a
căsătorit, se consideră preacurvă și să nu i-se
dea permisiunea să se mărturisească decât
după ce unul a murit dintre ei. Cu atât mai
mult trebuie să se țină seama de aceea care
înainte s'a unit cu mirele nemuritor (Isus) și
apoi a trecut la nuntă omenească”. — În e-
pistola 36 către Probus zice: „aceea este că-
sătoria care s'a bazat mai întâi pe grația di-
vină; iar unirea cu a doua mulere, trăind cea
dintâi nici prin divorț, nici prin alt pact nu
poate să fie legitimă”. — Iar în epistola către
Evdimeriu zice: „Al întrebare și despre acela
cari intervenind repudiul, s'au unit în
altă căsătorie. Este evident că de ambele părți
sunt preacurvari. Acela cari ori trăindu-i mu-
lerea ori, trăindu-i bărbatul, deși s'ar părea
destăcută căsătoria, și s'au grăbit la altă le-
gătură, preacurvari sunt”.

11. Sf. Gregoriu I papa 590—604, în e-
pistola 45 zice: „căci precum celce este însuși
Adevărul zice: ceace Dumnezeu a împreunat,
omul să nu despartă (Mt. 19, 6), acela a zis
și: nu-i permis să alunge soția afară de cauza
carvii (Mt. 19, 9). Cine deci va contrazice a-
cesta al divin legislator?”.

Divorțul e osândit de conciliile particulare

(vezi Conciliul dela Cartagina 419 în can. 110
Pravila dela Târgoviște, 1652) zice:

„Cine se vor despărți de împreunare de nu
se vor împăca, ei să fie așa, iar de nu, să se
îndrepte la pocălanie”.

Cociliul dela Trulla 692 în can. 84 (vezi
Pravila dela Târgoviște 1652) zice: „Mulerea
care va fi lăsată de bărbat și va lua altul,
preacurvă este, și care își lasă mulerea și ia
alta (după cuvântul Domnului) așiderea prea-
curvar este”.

Divorțul e osândit de conciliile ecumenice

Conciliul ecumenic dela Florența 1439 (în
care ortodocșii neuniți au revenit a doua oră
la unirea cu Roma) zice: „Al treilea (bun) al
căsătoriei este indisolubilitatea, pentru că însem-
nează unirea indivizibilă a lui Hristos și a bise-
ricii. Deși însă din cauza curviei e permis să
se facă separare de pat, nu-i permis însă să
se facă altă căsătorie, fiindcă legătura căsă-
toriei contractate în mod legitim este perpetuă”.

Divorțul e osândit de vechea practică a bisericii neunite:

1. Domnul Munteniei Radu I 1496—1508
a adus pe Nifon, fost patriarh la Constanti-
nopol 1486—1489 și 1497—1498, ca să orga-
nizeze biserica din Muntenia. „Curând însă se
lecă o ceartă între patriarh și domnul țării.
Domnul voia să căsătorească pe sora lui
(Caplea, soția lui Stalcu), cu un boer Bogdan,
care divorțase de soția lui dintâi (Moldova).
Nifon însă îi spuse că biserica nu primește
despărțirea soțiilor, așa că Bogdan nu trebuie

să ia pe sora Domnului, ci să se împăce cu
soția lui dintâi” (vezi P. Panaitescu, Istoria Ro-
mânilor, Cralova 1933 pag. 152).

2. Mitropolitul Ardealului Sava Branco-
vici, 1656—1680, în soborul din 1675 a de-
cretat să nu fie cununați fugarii, cari pot avea
legături de căsătorie aiurea.

3. Domnul Cuza, 1859—1866, a muștrat
pe mitropolitul Moldovii Sofronie Miculescu,
1850—1860, în parlamentul țării „pentru abuzul
despărțenilor, în care toate legile și cele dum-
nezești și cele omenești s'au călcat în picioare”.
(Vezi A. D. Xenopol, Domnia lui Cuza-Vodă,
Iași, 1903, vol. I. pag. 164).

Divorțul e osândit de cărțile bisericii ortodoxe:

1. „Pravoslavnica Mărturisire” a lui Petru
Movilă, mitropolitul Kievului, 1633—1647, zice:
„Aceasta (căsătoria) se face mai întâi prin în-
voirea bărbatului cu femela fără ca să fie vre-o
pedecă. Această unire nu se ține de o în-
voire ca a unei nunți adevărate decât atunci
când înșiși ei mărturisesc înaintea preotului
făgăduința lor și-și dau mâna, că unul va ține
celullalt credință, respect și dragoste casnică
pe tot timpul vieții lor și în orice primejdie
unul nu va lăsa pe celalt” (vezi ed. Sibiu 1877
pag. 94—95).

2. Varlaam, mitropolitul Moldovei, 1632—
1653, în „Cele șapte taine” (ed. Iași 1644, B. A.
R. n. 47) la pag. 225 zice: „nunta este o îm-
preunare ce să împreună bărbat cu mulere să
fie într'un gând și într'o voce, într'un jurământ,

lucru manual, nu la muzică etc. — „ca toate școlile normale de băieți și fete să fie cât mai curând străjerite“ (p. 4).

Și cu toate că și cu acest prilej obiectul care sângerează este religia, noul program ține să elogieze și accentueze necesitatea educației religioase (fără religie? !). Iar ca să se atingă acest nobil desiderat, nu crede necesară instrucția religioasă, ci se propune altceva în locul ei, care, mărturisim că nu prea știm ce legătură are cu educația morală. Dar să lăsăm cuvânt orarului. „Pentru a crea și păstra mereu o atmosferă prlelnică de credință și evlavie, Preotul va participa regulat la solemnitatea ridicării și scoboririi pavilionului etc.“¹⁾ (p. 6). Nu știm ce este această solemnitate și nici măcar ce este un pavilion la ridicarea cărui trebuie să participe preotul; însă știm cu siguranță că studiul dogmelor religiei în educația religioasă cu nimic nu pot fi înlocuite.

Dar avem școli și mai nenorocite. Școala de arte și meserii, mai nou liceu industrial, are religie numai pentru cl. I și II inferioare și a V superioară; încolo, în cele cinci clase, hău și vid. De altfel aici cine-i mai înțelege rostul, când industriașii și muncitorii din fabrici și așa trăiesc într'un mediu destul de religios.

În școala comercială, recte liceu comercial, aceeași situație; încolo se poate face destul de bine comerț și fără religie; ori poate că chiar mai bine.

Cad frunzele una câte una, până rămân goale toate ramurile și sufletul ni-se umple de duloșie. Cad și orele de religie, una câte una, până ce într'o toamnă cu brumă înainte de vreme ne vom trezi fără de nici o oră de religie în program!

Regretăm căderea frunzelor; însă totuși cineva ne șoptește să nu ne punem tot sufletul în părerea de rău, fiindcă vine primăvara când învie mai verzi și mai pline de viață. Orele de religie însă cari au căzut, nu știu care primăvară le va readuce, deaceia durerea noastră nu-și află mângăiere nici în

¹⁾ Sublinierile sunt ale noastre.

venirea primăverii. În căderea frunzelor plângem un decor frumos al naturii cu care ne-am obișnuit o vară întreagă și în urma cărui simțim în suflet gol: *în căderea orelor de religie ne plângem însași viața și hrana sufletului nostru, cu care nu numai că ne am obișnuit, dar fără de care ni e imposibil să trăim — nu creștinește — dar nici cel puțin omeneste.*

Frunze și ore de religie, până când va fi căderea voastră sincronică?

Ion Frunzaru

Ce poate face un preot. Fără idolatrie: un preot după inima lui Hristos, devotat cu trup cu suflet parohiei sale, poate să înfăptuiască lucruri neînchipuit de mari și de înălțătoare. Dovadă și pilda preotului polonez *Waclaw Blzinski*, a cărui faimă a făcut ocolul lumii.

Și pe drept cuvânt. Periodicul *Vita Ecclesiae* din Roma (1. 9. 37), răzimat pe revista *America* din Statele Unite, face elogiu acestui slujitor al altarului și totodată reproduce și mărturisirea aceluiași:

„Mi-am început munca în 1900 — povestește preotul — dar parohia mea, *Liskow*, nu mă atrăgea chiar de fel așa cum era ea: situată la 96 km. de gara cea mai apropiată și ținutul fiind în condiții dintre cele mai primitive cu puțință. În 1912 am întemeiat o societate agricolă cu o bancă cooperatistă spre a veni în ajutor unicei brutării și unicei lăptării ce deserviau *Liskow*-ul și șase alte sate. După aceea, grație elacului luat și entuziasmului trezit de aceste prime succese, au răsărit, în tempo rapid, o școală de comerț, o școală populară, încă o brutărie și lăptărie, o cărămidărie și un cuptor pentru fabricarea cimentului, o bancă, o sală pentru întruniri populare, un pavilion pentru sporturi, o școală elementară, un asil de maternitate, diferite căminuri, o bibliotecă, școli de meserii, un spital cu treizeci de paturi, o sală pentru spectacole, o orchestră și mai multe asociații menite să grupeze localnicii după vârstă, indeletnicire și profesione. De prezent avem deja un canal un sistem de irigație, fântâni artizane și ins-

talație electrică. — Anul viitor vom încorona toată această operă printr'un congres euharistic“.

Ce strălucită adevărire de nou a vechiului adagiu: *Labor improbus omnia vincit!* Mai ales când această strădanie neostolită e a unui părinte sufletesc și e binecuvântată de Părințele luminilor, dela care vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit.

Colectele oficiale

— Propunere —

Lipsurile crescânde ale Bisericii impun an de an o mulțime de colecte între credincioșii noștri. Din motivul acesta aproape tot al doilea circular cuprinde câte un apel sau îndemnul al Preavenerabilei noastre Superiorități bisericești, adresat preoților și credincioșilor din Arhidieceză, pentru sprijinirea colectelor ordonate în scopul acoperirii lipsurilor, cari de cari mai ardente ale bisericii, sau pentru a satisface anumitor obligațiuni dela cari nu ne putem sustrage.

În ultimii doi ani, Preaven. Consistor a publicat chiar o dare de seamă amănunțită asupra rezultatului material la care s'a ajuns cu aceste danii și cifrele arătate ne îndrăulesc a crede, că suntem pe cale bună, credincioșii noștri înțeleg datorita sfântă ce au, de a sprijini cu obolul lor inițiativele și indemnurile venite de sus, în interes obștesc.

Dar spiritul de jertfă al credincioșilor trebuie cultivat în mod metodic, pentruca să putem ajunge — deocamdată — la un Leu de suflet, în fiecare parohie, iar mai târziu chiar la 2 Lei, cum bine scrie „*Unirea Poporului*“ în articolul: „*Prin noi însine*“ din 18 Iulie a. c. Pentru atingerea acestui rezultat, din punct de vedere practic — cred că nu e bine să molestăm pe credincioșii de câte ori ni-se încuviințează o colectă pentru un anumit scop, cu atât mai mult, că aproape în fiecare comună circulă anual o mulțime de liste pentru colectele rânduite de autoritățile civile, ori de către asociațiile profesionale sau culturale.

ca să petreacă *întru toată viața* și ajutând unul altuia în toate neputințele și în toate nevoile și boalele, *nedespărțiți până la moarte*“.

3. *Varlaam Glavacioc*, mitropolitul Ungrovlahiei 1672—1679 în „*Cheia înțeleșului ori Cluciu*“ ed. București 1678 (în B. A. R. n. 68) în *Cazania* dela Botezul Domnului pag. 84 zice: „*Materia căsătoriei sunt acele două fețe care să împreunează, adecă omul și femeia, încă materia căsătoriei este vrerea de bună voe a omului și a muerii când să voesc ei a petrece într'un loc până la moartea lor și a avea unul pe altul prieten. Forma căsătoriei sunt cuvintele cari junele și cu fata arată înaintea preotului.*“

4. *Antim Ivireanul*, mitropolitul Ungrovlahiei, 1709—1716, în *Capete de poruncă*, București, 1716, oprește pe preoți să cunune pe cei de alurea, ca nu cumva să-și albea soții lăsate.

5. *Euhologiu* ed. București 1926 în *Rândulala Cununii* la pag. 53 și 54 zice: „pe cari i-a însoțit Dumnezeu, omul să nu-i despartă!“ La pag. 63 zice: „*Apoi preotul zice: Fiilor, prin punerea mâinilor prin Sfânta Evanghelle și Sf. Cruce ați săvârșit jurământ în fața sfântului Altar, că veți păzi legătura dragostei și a unirii între voi până la mormânt curată, neîntreruptă, dreaptă și cinstită*“.

Divorțul e osândit de mintea sănătoasă

1. *Divorțul se opune scopului primar al căsătoriei: creșterea și educarea copiilor. Copiii*

au nevoie de ambii părinți pentru creșterea și educația lor, chiar și după 20 ani, când deci părinții sunt bătrâni și neapți pentru altă căsătorie. Copiii despărțiți de adevărații lor părinți, cari trec la altă căsătorie, suferă din partea celor vitregi. Iar iubirea părințească nu poate fi delegată altora.

2. *Divorțul se opune scopului secundar al căsătoriei.* În loc să se favorizeze fericirea soțiilor, se favorizează căsătoriile făcute cu ușurătate, amorurile ușuratic și temporale, neînțelegerile și certele, pentru a se putea trece la altă căsătorie.

3. *Divorțul se opune scopului terțiar al căsătoriei.* În loc să se facă omul înfrânat în marginile legii stabilite de Dumnezeu, se face desfrânat.

4. *Divorțul se opune naturii contractului,* care cere perpetuitatea, dupăce bărbatul și femeia au constituit un singur trup, care unire s'a strâns mai mult prin pruncii cari au urmat.

5. *Divorțul se opune egalității contractului,* pentrucă femeia și-a pierdut și fecioria și frumusețea și dota, pentru cari cauze greu își poate afla alt bărbat.

6. *Divorțul se opune binelui societății,* pentrucă se strică pacea prin certe, ură, dușmănie, răsunare, crime, procese; se strică moravurile ajungându-se la concubinatul nesfârșit; se ajunge ușor și voluntar la preacurvie, pentruca tribunalele să desfacă cu ușurătate contractul căsătoriei. Se strică individul, se strică familia, se strică societatea.

Concluzie. Biserica catolică, adevărata biserică a lui Dumnezeu, a combătut totdeauna divorțul, fiind păstrătoarea și interpretatoarea fidelă a doctrinei divine. Iar Capii ei, Papii, au arătat absolută intransigență chiar și față de capetele încoronate. Toată posteritatea admira statornicia curajului și tăriei Papiilor în această privință, de exemplu:

1. Papa Nicolae I, 858—867, față de regele Germaniei Lothar II;

2. Papa Urban II, 1088—1099, și Pasqual II 1099—1118, față de regele Franței Filip II;

3. Papa Celestin III, 1191—1198, și Inocențiu III, 1198—1216, față de regele Franței Filip II;

4. Papa Clement VII, 1523—1534 și Paul III, 1534—1549 față de regele Angliei Eric VIII;

5. Papa Piu VII, 1800—1823 față de regele Franței Napoleon I. Biserica catolică, păstrând și propovăduind dogma divină a indisolubilității căsătoriei și luptând contra divorțului, favorizează curățenia conjugală și individuală. Rămâne apoi sigur că nici un om nu poate distruge rândulala lui Dumnezeu. Nici un om nu poate rupe legătura între soți, ci numai Dumnezeu prin moartea unuia dintre soți.

Citiți și răspândiți

„UNIREA“

Sinodul protopopesic al tractului *Braşov*, ocupându-se de această chestiune în şedinţa din toamna anului trecut, a concretizat o propunere în sensul că, pentru a ne asigura succesul crescând al colectelor, este practic a se face anual numai o singură colectă într-o parohie, al cărui rezultat, să nu fie mai mic ca un *Leu de suflet*. Colecta să se facă din casă în casă prin membrii comitetului parohial, după o pregătire temeinică a credincioşilor, făcută cu două-trei Dumineci înainte, în biserică. Dacă împrejurările cer, în ziua numită, va merge şi preotul în fruntea curatoratului la colectat, pentru a dovedi seriozitatea acţiunii, şi pentru a asigura şi mai mult reuşita colectei. Cât priveşte data la care să se facă colecta, aceasta să rămână la aprecierea preotului şi a curatoratului, dar rezultatul să fie anunţat cel mai târziu până la 10 Decembrie în fiecare an.

Între 10 şi 31 Dec. toate sumele colectate să fie transpuse la centru, fără nici o specificare, urmând ca Preaveneratul Consistor să le distribuie acolo unde lipsurile sunt mai mari, după aprecierea Sa.

În modul acesta cred, că vom rezolvi mai norocos şi mai practic chestiunea colectelor, deoparte asigurând un rezultat mult superior celui de până acum, iar de altă parte nemolestând prea des nici pe credincioşi, cari educaţi fiind în felul acesta, în câţiva ani se vor obişnui a veni în ajutorul Bisericii cu danii corespunzătoare timpului şi împrejurărilor în care trăim.

Am sulevat această propunere în rândurile de mai sus, din motivul că mulţi preoţi se plâng, că din cauza apelurilor prea dese pe cari le fac credincioşilor pentru colecte, glasul lor nu prea este ascultat, se demotivizează în faţa lor, iar rezultatul material nu este cel dorit. — Oare nu e mai preferabil o singură colectă pe an, dar temeinic pregătită?
Pr. E. Ciungan.

O bibliotecă populară „Al. Lupeanu-Melin. În şedinţa comitetului Desp. Blaj al „Astrei”, din 8 Oct. 1937, s'a luat frumoasa iniţiativă a întemeierii unei biblioteci, într'unul din satele Despărţământului, care să eternelizeze amintirea regretatului său preşedinte.

În acest scop s'au destinat 2000 (două mii) lei, bani destinaţi coroanei de flori şi aranjamentului mortuar, ţinându-se samă şi de doborânda defunctului de a i-se face înmormântarea cât mai simplă.

Credem că gestul Comitetului Desp. „Astra” va fi imitat şi de alţi prieteni şi admiraatori ai lui Al. Lupeanu-Melin, contribuind fie cu bani, fie cu cărţi pentru augmentarea bibliotecii. Contribuţiile se vor trimite pe adresa „Unirii Poporului” Blaj, cu specificarea „pentru bibliotecă Al. Lupeanu” şi vor fi menţionate în gazetă.

Interesele bisericesti în zona războiului chino-japonez. Sângeroasa mazăre de forţe dintre cele două neamuri de culoare galbenă e urmărită cu încordare de toate puterile ale lumii cari îşi au interesele în acele părţi. Biserica Romei e îngrijorată de mersul şi sfârşitul acestui război. Cu totul din alte motive ca puterile lupte în curs au drept teatru un ţinut care catolicismul se întărise foarte bine, şi dau pentru ocuparea, respectiv apărarea trei centre, în cari Biserica dezvoltase cea mai intensă şi mai rodnică activitate ştiinţifică, educativă şi caritativă. Câteva cifre ne convinge despre aceasta.

Provincia năpăstuită *Hopel* — după o înfiorătoare agenţiei *Fides* 21 (8. 37) numără ea sin-

gură, la începutul anului 1936, peste 780.000 redincioşi catolici. La *Peking* se află delegaţia apostolică, universitatea catolică, catedrala, un seminar, şcoli de diferite categorii, orfelină, spital ş. a. La *Tientsin*, un alt centru din acelaşi ţinut *Hopel*, a fost ridicată Şcoala de Înalte Studii, o importantă facultate industrială şi comercială, şi tot felul de aşezăminte creştine culturale-caritative.

Provincia aceasta e împărţită în 10 vicariate apostolice, dintre cari trei concretizate clerului indigen, şi trei prefecturi apostolice. În ce priveşte străinii şi băştinaşii cari activează în aceste teritorii misionare, trebuie reţinut faptul atât de grăitor: faţă de 237 preoţi, 173 călugăriţe şi 85 fraţi călugări laici străini, fac apostolat evanghelic 437 preoţi, 756 călugăriţe şi 325 fraţi călugări laici băştinaşi. În strădanile lor apostolice misionarii sunt ajutaţi de 3730 catheţi; 3272 învăţători şi 976 femei devotate slujbei credinţei. Misionarii conduc trei seminarii mari, 11 seminarii mici şi 4 seminarii preparatorii cu 152+721 seminaristi şi 231 elevi, apoi 5688 alte şcoli cu 92.315 şcolari (963 studenţi la univ. din *Peking*; 553

la Şcoala de Înalte studii din *Tientsin*; 6.156 în şcolile secundare; 256 în şcolile normale; etc). În afară de aceasta se mai găsesc în ţinutul pomenit: 33 orfelinăte cu 150 orfani şi 2832 orfane; 9 spitale cu 9.122 bolnavi; 9 ospicii cari adăpostesc 624 bătrâni; 140 dispensare în cari se dau, anual, peste 1.800.000 consultaţii; 26 ateliere ce dau ocupaţie la 118 muncitori şi 1673 muncitoare. Opera „Sfinte Feţe” poartă grija alor nu mai puţin de 2.448 prunci.

La *Shanghai*, care-l *New York* al Chinei, şi unde se află peste trei milioane de catolici, se află universitatea catolică „Aurora”, cu 643 studenţi. Apoi: 4 colegii, un seminar mare, un şcolastic jezuit, 6 spitale şi 2 orfelinăte urlage. Trei congregaţii bărbăteşti, zece congregaţii feminine şi 91 preoţi indigeni (76 preoţi de mir) concurează cu Jezuiţii din provincia de *Paris*, cari conduc, între altele, Observatorul meteorologic dela *Zik-wai* şi Biroul Sinologic.

Toată această înflorită viaţă creştină catolică e primejduită de măcelul în curs. De aceea e numai firesc ca Biserica Romei să fie îngrijorată de cele ce se petrec în acele părţi

„Anchete” şi paraanchete

Câteva amănunte din anchetele contra unui preot român unit — Biserica gr. cat. e — ortodoxă şi preoţii ei... filomaghiari

Subscrisul, cel ce scriu acestea, sunt un om periculos (păzeal) Am fost deţinut de şeful postului de jandarmi din satul meu, ţinut o noapte la post şi apoi escortat la Parchet şi muştruit de procuror şi judecătorul de instrucţie. Sunt pus sub observaţie jandarmerească permanentă chiar de către Inspectoratul regional al jandarmeriei. Am fost supus nu odată la interogatorii de către organele administrative şi judiciare. Anchetele împotriva-mi nu mai conţinesc. Ieri (6 Oct.) a fost cea mai proaspătă, condusă de un domn colonel de jandarmi şi un funcţionar superior dela Prefectura.

Vina mea, crimele mele? — Orice Român „pur şi simplu” se îngrozeşte de ele. Căci mă rog, iată de ce grozăvii am fost capabil: Mai întâi am suportat creştineşte, fără a-mi răsbuna, calomniile cari au atacat reputaţia mea de preot şi om cinstit. Am improvescit şi când s'a dovedit calomnia mi-am retras pâra. Aşa-mi cereau unele indemnuri ereştine, cu totul necunoscute în praxă pe unele meleaguri. A doua: un domn, licenţiat în drept tocmai la 42 ani, după ce înainte fusese jurat comunal, brigadier silvic, acum scriitor... la notariat, la o şedinţă publică într'un sat curat gr. catolic, conferenţa aşa: „biserica catolică a desnaţionalizat pe Românii din Ardeal etc.” Iar eu, nesocotitul, fiind prezent, i-am ripostat că nu, că biserica catolică nu e biserică ungurească ci română, că Românii îi datorăm mult chiar pentru redşteptarea naţională, că blăjenii au merite naţionale şi alte „îndrăsneli”, obrăznicii pentru cari am şi veghiat o noapte de Februarie la postul de jandarmi.

A treia: „Eşti acuzat că în biserică, în predici, ai afirmat că biserica ortodoxă e schismatică şi eretică!” Răspuns: „Da am afirmat şi afirm că biserica „ortodoxă e schismatică şi eretică”... Domnul colonel ştia că gr. catolicii sunt Români şi că nouă părţi suntem ortodoci şi doar' o parte catolici, ba că „de drept” aparţinem bisericii ortodoxe. Şi ce uimire să audă „noutatea” că suntem 10 părţi catolici şi deloc „ortodoci” şi că doar' ritul ne e acelaşi, care însă e proprietatea „de drept” a noastră, a catolicilor răsăriteni. Dacă eventual această scrisoare va ajunge sub ochii anchetatorilor, îi rog să ia act de complectarea care atunci, luat la repera, am uitat să o spun:

anume că „ortodoxii” de azi sunt nouă părţi catolici şi, numai o parte independenţi, iar cei vechi erau zece părţi catolici, aşa cum dovedeşte chiar conţinutul ritului... ortodox şi sf. părinţi răsăriteni şi Sinoadele ecumenice răsăritene..

Altă... acuză. Că aş fi refuzat să acţionez în cadrele Ligii antirevizioniste, condusă de d-nii Stelian Popescu, Onisfor Ghibu şi I. Lupaş. Nişte hârtii trimise mie de Liga condusă de această trinitate a unitofobiei au ajuns, cu ştirea mea, în mâinile conferenţiarului dela notariat şi care, ca valer a la brigadier, în loc să mi-le restituie cum era natural, le trimite prin amicul său, şeful postului de jandarmi, tocmai la Inspectoratul reg. a jandarmeriei cu o comunicare foarte drăguţă: „preotul le-a aruncat în camera subnotarului numărându-le fleacuri şi că se teme să acţioneze ca nu cumva să se expună, la o eventuală revenire a regimului maghiar”. — Aşa.

Şi-acum punct. Judece lumea dacă nu sunt vrednic de ocnă.

Dar înainte de a înfunda puşcăria, cer respectuos voie foştilor mei profesori să-mi permită a-mi spune cuvântul de apărare de pe aceasta demnă tribună a bisericii noastre.

Şi apărarea mea e scurtă:

De ce să sesizează jandarmeria şi prefectura de o calomnie pusă la punct înainte cu trei ani, permiţându-şi anchete de natură a lovi în prestigiul unui preot român dintr'o comună minoritară şi şovină? Dacă sunt dornici de senzaţional, nu ar afla mai pe aproape scandaluri vrednice de anchetat?

Poate vr'un intelectual de bună credinţă tăgădui meritele naţionale ale Bisericii mele române unite? — Poate acela, care n'a cetit în viaţă nimic afară doar' de „Istoria” d-lui Lupaş, sau citind nu vrea să 'nţeleagă!

Cum vin autorităţile administrative şi ale jandarmeriei să regizeze tocmai predicile mele când aceleaşi predici le-ar putea auzi la Cluj sau Tg. Mureş şi ori unde este o biserică gr. catolică? Când se propovăduieşte în şcoli, în seminarii, în presă. Când biserica mea cu aceasta doctrină e recunoscută în legea fundamentală a ţării ca biserică naţională? Sau au avut lipsă să le comunice eu, popă dela sat, aceste „noutăţi” vechi totuşi de două mii de ani?!

Apoi dacă e vorba să vorbim peste umăr, întreb și eu: poate dl Lupaș sau oricine să dovedească că eu am primit și m'am angajat să execut ordinele sale sau a Ligii? — Nu! Și atunci de ce mi cere socoteală când nu m'am angajat la nimic. Și decând preoții uniți sunt la dispoziția celor cari nu visează decât suprimarea bisericii noastre? — Apoi, am restituit eu statutele cele trimise mie de Ligă? — Nu! Atunci de ce nu se cere socoteală celui ce le-a remis! Ori acela nu-i Român și n'are aceleași obligații morale față de Ligă? Am muncit eu cu dârzenie și continuitate pentru românizarea credincioșilor mei și a celor defectați înainte de a fi eu aici? Cine a susținut naționalismul integral aici, cu și fără ocazie, în aceasta mare a șovinismului maghiar, fără intrigi, fără a-și face reclamă din asta și fără a se teme a lovi pe față și adănc, în public, în ședințele mixte ale comunii, în tot ce e halucinație arpadiană și incorectitudine de cetățean român? Sunt eu sau oricare preot român unit maghiarofil? Viața mea, străduințele mele și a tuturor preoților uniți de acum și totdeauna sunt în văzul tuturor și de tractorii și calomniatorii nu simt grele muștrări de conștiință?? Ori e crimă că nu ne amestecăm în socotelile mărunte ale demagogiei politice, ori pentru că nu suntem la cheremul atentatorilor la viața bisericii noastre?

Apoi: nu din răutate n'am executat ordinele Ligii care în telurile ei e sufletul meu. Dar îi spun acum direct Ligii, nu d-lui Ghibu et comp, că pe rând, toți preoții și credincioșii gr. cat. vor boicota Liga antirevizionistă română, *pentru că nu elimină din pânțele ei pe atentatorii la viața celei mai naționale instituții românești: biserica unită*, ba își împănăază cu ei conducerea și vrând nevrând le acceptă sugestiile bolnave și periculoase pentru adevărata prosperare a neamului.

Acesta mi-e răspunsul, cred destul de clar.

Natural, mă aștept la... continuare, la orice căci de mine cutează să se lege, biet preot dela sat, cu șapte copii, ușor de intimidat. Să poștească, la Voivodeni, gara Gornești, jud. Mureș. Acolo e pericol pentru neam și lege. Sau să ordone șefului de post să mă „ridice”. Le sunt la dispoziție...

Pr. Ioan Borza

Fariseism. Oricât s'ar supăra cenzorul local al „Unirei”, să mă lerte, dar nu pot califica altcum apelul păr. protopop ortodox Crăciun dela Mediaș, publicat sub titlul „Biserica ortodoxă dela Blaj în greu impas”, publicat în unul din numerii din zilele acestea a ziarului ultraortodox „Universul” de sub direcția sfântului Stellan. Dar Dsa, ca fost teolog, citind apelul păr. protopop Crăciun, va găsi că de fapt, e cel mai potrivit . . . ce l-se poate da.

Se spune în acel apel, împodobit cu chipul oropsitei biserici, care mai mult seamănă cu o catedrală, ca și care nu e în Blaj altă biserică, doar bătrâna catedrală, că din pricină că autoritățile nu-i dau nici un sprijin, din lipsa de fonduri, nu se mai poate continua cu zidirea bisericii ortodoxe, care a ajuns la un punct mort. Se pare că fondurile adunate de Dna Alexandrina Cantacuzino, cu o reclamă de bălciu, s'au evaporat, poate din pricina reiei chivernisiri; deși premitarii și soldații dela cercul de recrutare au transportat tot pământul dela linia ferată spre a întări fundamentul bisericii. De aceea biserica ortodoxă dela Blaj, în loc să strălucească, se luptă cu mari și multe greutateți; în orașul luminii luptă cu mari greutateți: vrea să spună, că a ajuns de răs în orașul cu amintiri istorice atât de scumpe pentru orice român, — de aceea tot ce simte românește și creștinește să deie obolul cât de nefinsemnat pentru a putea continua clădirea. Căci instituțiile bisericii surori sunt adevărate podoabe, față de sfântul locaș ortodox neterminat.

Aici e culmea fariseismului. Ieri-aliată-ieri, când s'au serbat 200 ani dela fundarea Blajului, marii istorici dela Sibiu nu găseau nimic de seamă la Blaj. Acum, că e nevoie de bani, se scoate în relief ce instituții are biserica soră, pe când ortodoxii n'au nimic. Atâta numai, că aceste instituții s'au creat din cruțările marilor Arhlerel, cari au dus o viață austeră numai să poată aduna bani pentru creșterea fiilor neamului, — și n'au umblat prin țări depărtate, să adune dobitoace pentru un muzeu zoologic particular.

Dar pentru aceea nu fi îngrijat păr. Crăciun: în țara asta condusă de partidul liberal, nu va peri nici un creștin ortodox, căci precum în trecut, așa și acum se vor deschide visteriile țării spre a termina și împodobi biserica ortodoxă dela Blaj, ca să strălucească ca nici una. (Alda).

Pastorația individuală

de: Pr. Petru P. Berinde

Intr'un număr al „Unirii” (14. 8. 39) păr. M. Socaciu, completează articolul păr. I. Stoica din „Cuv. Adevărului” (Nr. 8), că în programul preotului trebuie să fie și pastorația individuală.

Când m'am decis a scrie în legătură cu acest punct, nu fac altceva decât răspund unei invitații ce mi s'a făcut cu prilejul sinodului de primăvară din acest an, din partea M. On. A. Ilimpîu Suciu, notar districtual, care a reliefat că „un mijloc pentru a pregăti credincioși și cetățeni buni este pastorația individuală, faptă pe care On. Petru P. Berinde o face; îl rugăm ca la proximal sinod să ne facă o dare de seamă despre rezultatul la care a ajuns cu vizita pastorală.”

Intenția mi-a fost să mă mărginesc la o expune numai în cadrele sinodului, dară văzând că de acest lucru sunt preocupați și alți frați preoți, am crezut de bine, a face comunicările pe această cale, fiindu-le de folos și altora din frații preoți.

Încă pe când eram în Seminar mi-am dat seama că s'a terminat cu viața patriarhală de mai de mult a preoților și că va trebui să activăm după un alt program. De aceea, în colaborare cu păr. Nicolae Zugrav, s'a introdus Liturgia zilnică, Vecernie, Paraclis, Rozari, Binocuvântarea Euharistică în Dumineci și sărbători după masă, împreunate cu predică ori cetiri din cărți religioase; Paraclis și Rozar în postul sf. Mării, Calea Crucii în fiecare Vinere din Paresemi, Cultul sf. Inimi alui Isus, procesiuni, peregrinaje, urcându-se după toate acestea cuminecările anuale dela 1200 la 3800—4300. S'a introdus solemnitatea „Primei Cuminecări” cu elevii de cl. a II-a primară, făcând o pregătire specială în 14 ore, apoi Apostolatul rugăciunii grad II—III cu elevii de școală cântând cu toții la sf. Liturghie și celelalte servicii.

După toate acestea, având dorința de a veni în contact cu toți credincioșii, dintre cari destul înstrăinați de credință și lucrurile sfinte — ceea ce nu-i o raritate în localități miniere și industriale cu atâtea feliuri de oameni și religii — mi-am propus a face vizite la locuințele lor. Lucru nu prea ușor într'o localitate cu 13—14,000 suflete, cu locuințele mestecate între alții, de alte naționalități și religii.

Ce-i drept, la început a părut foarte curioasă această vizită — inovație la noi — întâmpinându-mă o femeie cu vorba „n'am pe nimeni bolnav la casă” — deoarece n'am publicat la slujbă că fac vizită la credincioși, pentru a nu se alarma cei din strana cealaltă. Cu toate acestea am fost urmărit după un timp, pas de pas, ba chiar am fost denunțat autorităților că fac propagandă, intrând la credincioși de ai lor. Natural, unde era vorbă de căsătorii mestecate.

Pe lângă toate greutatețile pe care le-am întâmpinat, reclamând 3 săptămâni pregătirea adreselor — căci majoritatea își schimbă anual odată locuința dacă nu de 2—3 ori — apoi vizita care mi-a reclamat 6—8 săptămâni, am avut și satisfacții, convingându-mă că înșiși credincioșii doresc a fi în contact mai des cu Părintele lor, dupăcum mi-a comunicat o femeie observația soțului ei: „Părintele așteaptă să mergem în fiecare Duminică la biserică, iară D-lui vine numai odată în an la noi — la Bobotează”.

Și acum se trec la foloasele practice la cari am ajuns prin vizita pastorală:

1. Familiarizarea nu numai cu cei mari, ci și deosebi, cu copiii mici cari an oroare de preot. Căci cine nu știe amenințarea părinților: „Lasă că vine popa, ori: mergi tu la școală, și-ți tale popa limba”. Nu-i mirare deci că vin copiii cu frică la școală, ori că încunjoară pe preot când sunt mici. Nu uit ceea ce am pățit eu. Umblând, cu crucea, un copil când a văzut că intru în casă, s'a ascuns sub pat și de acolo n'a ieșit cât am stat în casă. De când am pus în aplicare vizita pastorală, vine la școală ca un vechi cunoscut și poți să muncești cu el dintru început fără să mai pierzi vremea cu „cunoștința” și așa zicând, îmblânzirea lui și a altora ca el.

2. Razolvarea diferitelor chestiuni familiare, religioase, controversate ș. a., delăturând diferite prejudecăți, cari au avut în multe cazuri urmarea de a reîncheie viața creștinească. Pentru ajungerea scopului, luam cu mine Sf. Scriptură, Călătoria la iad cu Scriptura în mână, Armele credinței, Rerum Novarum.

3. Prilej de a veni în contact, în căsătorii mestecate, cu partea catolică, dându-i satisfacție că nu l-ai părăsit, având ocazia să-l mai întărești în credință. Fiindcă trebuie să recunoaștem cu durere, că în căsătoriile mestecate tot partea acatolică deminează, iară a noastră cedează, fie vorba chiar și de bărbați.

4. Prilej de a face conscrierea sufletelor, de a cunoaște starea materială-morală, precum și aceea că sunt sau nu căsătoriți? în fața cărei biserici? dând îndrumări pentru cununie unde se poate.

5. Prin vizita pastorală se pot convinge credincioșii de adevărata cuvintelor: „Păstorul cel bun, sufletul și-l pune pentru ei”. Da, se vor convinge, că preotul e un adevărat părinte, care părăsește comoditatea, se interesează de credincioșii săi, îi cercetează nu numai în necazuri, — boală, moarte — ci și cu alte prilejuri și după toate acestea își va recunoaște credinciosul și mai bine datorința către preot: „Vrednic este lucrătorul de plata sa”.

6. Pe lângă cele spirituale vizita, are de scop și îndemnul de a ținea la ordinea și curățenia din casă, fiind primit și învrednicit de cinste, casa curată și în ordine.

Vor zice unii: „Facem noi vizită la bobotează”. Da. Însă se știe, că oamenii sunt mai rezervați atunci în urma feliului oficios în care ne prezentăm. În schimb, la aceste vizite particulare sunt mai intimi, expunându-și fără jenă toate dorințele ce le au.

*

De încheiere țin să adaug pentru cei ce fac asemenea vizite că în cazul când nu-i acasă careva din soți — îndeosebi la căsătorii mestecate, e bine să-i spună părții catolice că au cercetat-o la locuință. Pentru că am avut cazuri când partea acatolică nu i-a spus soțului nimic. Și nu e bine să creadă cumva credinciosul că pe el l-ai încunjurat.

Zic deci tuturor fraților: încercați și puneți cu toții în aplicare vizita pastorală și veți ajunge să secerăți bucurii mari și sfinte și multă roadă apostolică!

Apostolie rodnică

Cuvânt-dare de seamă la adunarea generală din acest an a „Reuniunii de misiuni” din eparhia de Nord

Simțesc o adâncă, sinceră și motivată emoție sufletească, când cu ajutorul lui Dumnezeu ne-am adunat azi aci, la această sf. mănăstire a Bixadului, unde se află icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului, patroana Reuniunii și a Eparhiei Noastre, ca să ținem a treia adunare generală, în care vom da seamă de roadele muncii încordate de un an și ne vom sfătui în vederea aflării celor mai potrivite mijloace, pentru a putea lucra cu cât mai mult folos sufletească în cursul anului ce urmează, spre mai marea mărire a lui Dumnezeu, pentru mântuirea sufletelor, pentru binele și înflorirea Eparhiei noastre.

Preafericitul Părinte dela Roma, Pius al XI-lea, conștient de marea răspundere a conducătorilor sufletești, în fața primejdii timpurilor noastre, prin magistrarele sale enciclice a dat alarma împotriva acestor primejdii iminente, cari amenință nu numai creștinismul și cultura lui, ci orice religie: a dat alarma împotriva bolșevismului, atât de activ în distrugerea a tot ce este sfânt și dumnezeesc, al cărui efecte le vedem în râurile de sânge, în ruinele și propaganda ateistă în Rusia, Spania și Mexic; a dat alarmă împotriva naționalismului exagerat, care nu stă la îndolală să lucreze pentru introducerea vechului păgânism în Germania și persecuția nedreaptă și nedeamnă a bisericii de acolo.

Iar dacă aruncăm o scurtă privire asupra stărilor dela noi, numai decât observăm că deoparte prin activitatea febrilă a unor societăți subversive (francmasonerie, bolșevism ș. a. m.) și a diverselor secte religioase, iar de altă parte prin indiferentismul religios al unor credincioși, suntem expuși să pierdem credința în Dumnezeu și alipirea noastră de biserică adevărată a Domnului. — Primejdiile ce ne pândesc sunt mari, am putea zice: mortale; deci și sforțările noastre trebuie să fie mult mai încordate, corespunzătoare timpurilor grele și istorice, în cari trăim. Răspunderea e mare, de aceea este necesar să petrecem timp mai îndelungat, decât până acuma, în rugăciune, să ne refugiem și să aducem și pe iubiiții noștri credincioși cât se poate mai des la Isus Euharisticul, pentru a primi forțe reînnoite și întărite, pentru a lupta împotriva răului și pentru biruința lui Isus asupra lui Satana, care-și ridică din nou cu sumeție fruntea împotriva Cerului, fiindcă nu este mântuire fără numai prin Domnul nostru Isus Hristos (Fap. ap. 4, 12).

În fața acestor primejdii amenințătoare, în fața valurilor murdare ale persecuțiilor și ale stricăciunii morale, cari ne înconjoară și pe noi, iubiiți frați, suntem datori să opunem o muncă energică, neîncetată și neprecupețită pentru luminarea minții și întărirea voinței credincioșilor noștri, cari la rândul lor să se opună ispitelor, ca apoi la caz de nevoie să opună o luptă dărză și neîmpăcată pentru apărarea patrimoniului sfânt al credinței și al bisericii noastre. Pentru atingerea acestor scopuri mijlocul cel mai potrivit este campania misiunilor sfinte populare. Prin aceste misiuni sfinte se lucrează la intensificarea vieții religioase și morale, la apropierea omului de Dumnezeu, la curățirea sufletelor de păcate și obiceiurile rele, și la unirea cât mai deasă cu Isus euharisticul.

În vederea atingerii acestui scop, Reuniunea noastră a ținut — dela ultima sa adunare generală, ținută în Satu-Mare la 8 Octomvrie 1936 — 63 de misiuni sfinte, ducând vestea bună a mântuirii și a învierii din moartea păcatului în cât se poate mai multe locuri; apoi a dat concursul efectiv celor patru locuri de

pelerinaj: Mănăstirea Bixadului, unde numai la Adormirea Maicii Domnului s'au împărțit 8,500 de credincioși; Mănăstirea Moiseiului, Șișești și apoi la Coștui, dând astfel mângâiere sufletească total la 57,005 suflete. — Dacă la toate aceste mai adăugăm răspândirea presei bune și apoi înființarea, respectiv reorganizarea asociațiilor religioase (AGRU, Reuniunea mariană, ș. a. m.) putem să ne dăm seama de imensul folos sufletească, ce a produs Reuniunea noastră. Cu ajutorul presei bune și a societăților religioase credem că vom putea ajunge la tot mai frumoase rezultate, cari poate nu vor fi momentane, dar totuși vor aduce roade spirituale și vor aduce mulțumirea datorinței împlinite.

În această muncă grea, dar atât de folositoare pentru marea mulțime a sufletelor dornice de cuvântul lui Dumnezeu, am fost ajutați — ca în anii trecuți — în mod eficace și foarte activ de Părinții călugări ai ordinului sf. Vasile cel Mare, cărora și pe această cale le aducem cele mai călduroase mulțumiri. Numiții călugări au condus — cu pricepere și zelul cunoscut — 23 de misiuni sfinte. Aducem apoi mulțumiri ferbinți și celorlalți frați preoți, cari ne-au ajutat parte ca predicatori, parte ca confesari sau liturghisitori, dorindu-le răsplata cerească pentru munca depusă, rugându-i pe toți pentru același ajutor zelos și neprecupețit și în viitor.

Cu bucurie vă comunicăm și cu aceasta ocaziune, că rezultate trainice pentru suflet au dat numai misiunile mai lungi (cele de 5—8 zile), în cari, timpul fiind mai lung, s'a putut trata mai adâncite toate problemele actuale. În urma acestor băi spirituale și în special în urma băii nașterii a doua, a sfintei spovedanii, s'au văzut convertiri la Dumnezeu; credincioși învrăjbiți de mulți ani s'au împăcat, și oameni cari ani de-arândul și-au neglijat datorințele creștinești, s'au împărțit cu sf. Taine după câte o misiune de aceasta mai lungă; apoi în unele locuri câțiva credincioși, dar mai ales bărbați, s'au obligat de a se cumineca lunar viața lor întreagă.

Adunarea generală a Reuniunii noastre în acest an a fost fixată și o ținem — aici la Mănăstirea Bixadului, pentru a mulțumi — și pe această cale — bunului și preamiloștivului Dumnezeu pentru toate harurile cerești, în cari ne-a împărțit, pentru a aduce omagiul nostru cucernic și filial Preacuratei Fecioare Maria, patroana Reuniunii și Eparhiei noastre, pentru toate ajutoarele primite în cei cinci ani de activitate a Reuniunii noastre, iar de altă parte pentru a exprima mulțumirea noastră și Părinților basilitani, cari și-au câștigat deja merite neperitoare față de presa bună și ne-au dat ajutor neprețuit în ajungerea scopului nostru.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, încheind 5 ani de rodnică activitate cu 287 misiuni, Reuniunea noastră n'are voie să facă popas în activitatea sa de până acuma, ci trebuie, să progresăm... și să luptăm neîncetat împotriva răului și pentru biruința binelui, ca să putem apropia sufletele de Dumnezeu și de biserică Lui sfântă, să întronăm încet, dar sigur, pacea lui Hristos în împărăția lui Hristos (Piu XI). Numai astfel va veni împărăția lui Dumnezeu* (rugăciunea Domnului), numai astfel va deveni »Impărăția lui Hristos« o realitate, nu numai în sufletele credincioșilor, ci și în familie, în societate, în conducerea statelor și a popoarelor, cu un cuvânt în lumea întreagă, recunoscându-L pe Hristos de singurul Domn, de Stăpân, de Rege, și de Dumnezeu al nostru: »Tu ești în cer și pe pământ singur Dumnezeu* și: »cărui se pleacă tot genunchiul al celor cerești, al celor pământești și al celor de desubt* (Fil. 2. 10).

Indrumările atât de luminate și părințești

ale Preafericitului Părinte dela Roma, și cele ale Excelenței Sale Păr. episcop Dr. Alexandru Rusu și apoi împrejurarea că s'a înființat — chiar pe teritoriul Eparhiei noastre — episcopia ortodoxă a Maramuresului, numită »misionară«, cu reședința în Sighet, vor face, sperăm, ca lucrările acestei adunări generale să fie serioase și la nivel pentru a putea afla mijloacele cele mai potrivite și eficace în stabilirea programului nostru de activitate, ca apoi întăriți cu harul lui Dumnezeu, și prin mijlocirea Preacuratei F. Maria, Patroana Reuniunii și a Eparhiei noastre, să continuăm a lucra — ca în trecut — cu același zel pentru binele sufletelor nemuritoare din Eparhia noastră în folosul bisericii și a patriei noastre iubite.

L. Vida

președ. Reun. de misiuni

Știri mărunte

Dela Comisiunea Catehetică Mitropolitană. Pentru lămurirea celorce se interesează de chestiunea manualelor de religie, Comisiunea Catehetică Mitropolitană ne roagă să facem cunoscut cele ce urmează: — În ultima ședință a Comisiunii s'a discutat și acceptat o nouă programă analitică pentru întregul învățământ religios. Ea urmează să se pună în aplicare cât mai curând. Pe cât se va putea încă la începutul anului viitor. Vor trebui făcute, în consecință, noul manuale de școală în conformitate cu noul plan. S'a îngrijit, totuși, Comisiunea, ca nici în cursul acestui an învățământul să nu sufere din lipsa de cărți. De aceea, constatând că din aproape toate manualele există în librării un stoc suficient încă pentru trebuțele acestui an școlar, a dispus să se facă o nouă ediție, în număr de exemplare redus, numai din cele mai indispensabile și cari nu se mai găsesc: Catechismul pentru școlile primare și Biblia Copiilor. Catechismul e gata și pus în vânzare. Biblia Copiilor e dată la tipar și va fi și ea la dispoziție în câteva săptămâni. Onorații Cateheți, cari nu au suficiente exemplare din acest manual, să binevoiască a-și întocmi planul lecțiilor cu ținerea în seamă a acestei împrejurări.

Personale. Ven. Ordinariat al Clujului a făcut mai nou următoarele numiri în sânul clerului eparhial: Valer Sima din Nușfalău (eparhia Orășii), la Mesteacănu; Nicolae Oltean din Dealu Mare, la Puini; Virgil Baciu din Chiraleș, la Feleac; Vasile Vale, nouhirotionit, la Dealu Mare, iar Dr. Nicolae Costin din Buduș a fost numit protopop onorar cu dreptul de a purta brâu roșu.

Praznic sfânt la Monor (eparhia Clujului). Mulțumită buneînțelegerii ce există între conducătorii comunei Monor (preot, învățător, notar și primar), stăruințelor păr. T. Adace, precum și jertfelniciei enoriașilor Sf. Sale, s'a putut ridica în această comună o preafrumoasă biserică. Această biserică a fost sfințită Dumineca trecută de Psf. Iullu, episcopul eparhiot, însoțit din centru de păr. Dr. V. Bojor, canonic și păr. Dr. Emilian Lemenyi, prof. de teologie. Calea până la Monor pe toată Valea Șieuului și a satelor așa zise »De după târg« a fost o cale de triumf. Actul sfânt l-a săvârșit marele Păstor în săbora de preoți, în fața unei imense mulțimi de săteni și intelectuali. Cu acest prilej arhierul slujitor a rostit și o vibrantă cuvântare, de zidire sufletească, mănecând din pilda sămănătorului.

Informații false și tendențioase. Nici că se putea ca ostilitățile nipono-chineze să treacă fără ca elemente lipsite de scrupuli să nu încerce a crea și Vaticanului, în legătură

cu ele, o atmosferă, barem în parte, defavorabilă. »*Evening Star*« din Washington a publicat un comunicat dela »*Associated Press*«, cu dt. 14. 10—37, în sensul căruia »Vaticanul susține Japonia contra bolșevicilor chinezi... Misionarilor nu le este îngăduit să se preteze la propagandă contra Statelor-Unite și a Mării Britanii«. Acestea și altele la fel, drept subtitluri cu litere de o schioapă. După care urmează amănunte »din izvor vrednic de crezământ«, toate amănuntele prezintă Sf. Scaun ca dat de partea Japoniei și Statelor-Unite și, deci, ca putere ce a ieșit din strictă neutralitate. Afirmările acestea sunt puse la punct de »*Osservatore Romano*« (17. 10, 37) care face cunoscut că Sf. Scaun a desmintit acel comunicat »declarând că ceea ce cuprinde el nu provine dela Autoritățile Vaticane ci e pe deantregul inventat, fals și, în chip manifest, tendențios«.

Locale. Duminica viitoare, a săptămânii V după Înălțarea sf. Cruci, va predica în catedrală p. *Iacob Borcea*, prof. la liceul de băieți.

Subvenții acordate clerului. Ministerul Cultelor și Artelor a semnat deunăzi, prin titularul său, d. V. Iamandi, decizia ce trece, cu drept la salariu, pe ziua de 1 Noembrie c., 47 preoți ajutători onorifici, 58 preoți onorifici dela parohiile nou înființate și 26 cântăreți. Asta în urma obținerii unui credit suplimentar de cinci milioane Lei. Pe exercițiul 1937—1938 au fost trecuți în bugetul ministerului cultelor și artelor în total 329 preoți ajutători care funcționează fără salarii; 677 parohii nou înființate și 522 cântăreți bisericești. Biserica noastră nereușind să obțină decât un număr foarte redus de parohii noi, firește că »partea leului« se revine ortodoxiei.

Congres de juriști. Având și aprobarea arhiep.-card. Verdier al Parisului, *juriștii catolici francezi* se vor întruni într'al 54-lea congres, la Paris, în zilele de 25-27 Octombrie c. Congresul va debata două chestiuni: a familiei și a contrastului dintre marxism și principiile de ordine socială creștină. Tema generală va fi: »Marxismul și libertățile publice«. Ședințelor le va premerge sf. liturghie solemnă slujită în Basilica s. Clotilda în dimineața zilei de 25 Octombrie c. Și tot cu slujbă sfântă se vor începe și ședințele zilelor următoare.

Intru amintirea eroului credinței. La o mie Km. spre sud de Algeria, în *El Golea*, adevărat în plină inimă a Sahariei, s'a început clădirea unei biserici. Noul lăcaș de închinare se ridică lângă mormântul celui ce a fost p. *Charles de Foucauld*, un miracol al lăpădării de sine, a iubirii celor ce petrec departe de Hristos și a iubirii de patrie. E acesta cel mai frumos omagiu ce se putea aduce misionarului savant și sfânt, ucis în chip hain, la 1916 de mâini criminale și sacrilege. Noua biserică va fi consacrată sărbătorește în primele luni ale anului ce vine.

† Ptof. **Aurel Ghitta**, dir. internatului »M. Eminescu« din Satu-Mare, a trecut la cele veșnice în 13 Octombrie c. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul »Unirii«

Redacționale. Când peste ea, din bun senin, pacostea suspendării, »Unirea« nu a putut apare Sâmbăta trecută. Totuși, pentru că în împrejurările grele, în care ne găsim, să nu rămână în fața descoperit, confratele »*Unirea Poporului*« — căruia și pe această cale îi aducem cele mai vii mulțumiri — a luat asupra sa continuarea luptei, publicând, într'un număr special, 42 bis., cum se știe, materialul destinat numărului nostru din săptămâna trecută. De aceea, cititorii noștri nu vor lepăda nrul 42 bis. al »Unirii Poporului«, ci îl vor așeza în colecția »Unirii«, unde îi este locul.

R. Mediaș. Tânguirea publică a Sf. Sale protoereului Crăciun al Dvoastră, lângă zidurile roșii ale bisericii ortodoxe din Blaj, este, în felul său, o mică perla de duh bizantin. Să vedeți însă comentariile »Telegrafului« și ale »Renașterii« dela Cluj! Kerularic, săracu,

dacă ar trăi, ar rămânea uluit de admirație, i-ar bate pe umăr, și le-ar zice, încântat: »Brava băeți! Asta-i acrobatică, nu glumă!« — Intre altele, »Renașterea« este profund indignată pe prefectura din Blaj, care n'a acordat »nici cel mai mic ajutor«, »pe când pe seama bisericilor unite s'au găsit sume însemnate. E și aceasta o probă a dragostei frățești, despre care ne tot predică monseniorii la gazeta, fără ca s'o urmeze ei înșiși în practică«. — Deschideți acum, vă rog, bugetul județului Târnava-Mică. Veți găsi, la art. 62 »Ajutorarea bisericilor ortodoxe române din județ...« suma de Lei 150.000. Adevărat frățietate, cam imperfectă. Fiindcă numărul uniților din județ, se știe, este mult mai mare decât cel al ortodocșilor. Totuși ajutorul se dă juma'-juma! Ca să fie pace. — Să mergem însă un pas mai departe. Văduceți aminte ce târboi național se făcuse, la vremea sa, pentru terenul pe care trebuia clădită aceeași biserică ortodoxă la Blaj și la care nu putea ajunge nici cum din pricina grozavelor împotriviri ale aceluiași monsenior și canonic etc. Ei bine, adevărul este, că biata biserică prigonită a trebuit să accepte nu unul, ci două terene deodată. Pe unul s'a clădit, pe celalalt l-a vândut. — Veți fi auzit, poate, ceea ce se întâmplă în fericitele noastre zile în Sibiu părintelui Crăciun? Acolo noi, uniții, avem absolută nevoie de o nouă biserică. Orașul ar trebui să ne dea teren. Gest pe care îl face față de toate confesiunile recunoscute. De ani de zile se sbate parohia noastră de acolo să-l obțină. Credeți că a reușit? Nici decât. Și ce credeți, din vina și din mila cui? — Mai bine nu mai întrebați!

I. Sibiu. În lipsa altor argumente, »Telegraful« vrea să justifice înființarea noii vladicii a dihoniei din Maramureș într'un chip foarte original. Zice că ei vreau să romanizeze Maramureșul înstreinat. Acțiune pe care n'ar putea-o face P. S. ep. Rusu dela Baia-Mare, »apărătorul colțos (sic!) al rutenilor iredentiști...« etc. etc. Urmează încă o serie întregă de astfel de drăgălășenii, în cari omnia și bunul simț sibian dau un examen din cele mai strălucite. — Limbajul de șatră este normal în coloanele »Telegrafului«. Incercarea de a falsifica realitatea, întorcând lucrurile pe dos, la fel. Peste acestea trecem ușor. Nu-i putem ierta însă imprudența extraordinară de care se face vinovat. Și copiii de școală îl prind doar cu ocauă mică. Cum adevărat, Maramureșul trebuie »romanizat?« Dar în ce colț de țară s'a păstrat mai bine și mai curat neamul nostru decât tocmai în Maramureș? Sufletul »românesc« al Psf. Rusu? Cine ar putea fi nesocotitul care să-i poată reproșa ceva, când este cunoscut ca un luptător vajnic și entusiast al cauzei românești încă de pe timpul aspirării ungurești. În scris și în adunări și cu toată îndrăzneala, profesorul Al. Rusu lupta pentru dreptatea neamului nostru și atunci când Preacuvioșii și Preacucernicii alegeau mitropolit pe Mangra, își vindeau școlile baronului Petricsevics-Horváth, și pe când o foarte înaltă față bisericească din Sibiu de azi, al cărui duh respiră prin »Telegraful«, făcea declarații prin »Pester Loyd« că Românii din Ardeal sunt fericiți sub domnia ungarilor și că numai așa pot fi fericiți! — Cu astfel de imprudențe »Telegraful« riscă să-și răscolească întregul trecut și să provoace mânia îndreptățită a marilor săi patroni de astăzi. Să bage bine de seamă!

Oficiul parohial Petroman. Am primit abonamentul pe 1934, 1935 și 1936.

Oficiul parohial Romuli. Am primit abonamentul pe 1936.

Parohia-Șimand. Chităm primirea abonamentului pe 1935 și 1936.

Oficiul parohial Săniacob. Confirmăm primirea abonamentului pe 1937.

P. Suarăș. Primit 360 Lei. Achitat până la 30. VI 1935.

Societatea de editură »Sfânta Unire« Blaj

Convocator

În sensul art. 30 din Statute, prin aceasta invităm pe acționarii societății »Sfânta Unire« la

Adunarea generală extraordinară

ce va avea loc Joi 25 Nov. 1937 la orele 4 d. a. (16), în localul băncii »Patria« din Blaj.

ORDINEA DE ZI:

1. Raport asupra situației societății și eventuală hotărâre asupra dizolvării societății, conform art. 43 din Statute.

2. Alegerea lichidatorilor și stabilirea drepturilor lor, conform art. 44 din Statute.

3. Eventuale propuneri. —

În vederea adunării generale acționarii vor depune acțiunile eventual procurile la sediul societății resp. la banca »Patria« Blaj cu 24 ore înainte de adunare.

Conform art. 34 din statute, chestiunile ce se propun adunării generale spre dezbateri, au să fie prezentate Consiliului de admin. cel puțin cu 5 zile înainte.

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

Conform art. 36 dizolvarea societății nu poate fi hotărâtă decât în prezența unui număr de acționari cari reprezintă cel puțin jumătate din capitalul social, având să se dea votul afirmativ cu cel puțin două treimi a voturilor exprimate.

Intrucât la data de mai sus nu s'ar prezentat numărul necesar de acționari, prin aceasta convocăm a doua adunare pe Joi 9 Decembrie, la aceeași oră, în același local, cu aceeași ordine de zi.

Blaj, la 18 Oct. 1937.

Consiliul de administrație

Parohia Greco-Catolică »Sf. Ioan Botezătorul«

AVIZ

Parohia greco-cat. română sf. Ion Botezătorul, din Farell, Pennsylvania, dorind să aibe un preot din Transilvania, lansează pe această cale un apel călduros către onorații preoți, cari cu aprobarea Excelenței Sale Dr. Alexandru Nicolescu, Mitropolitul Blajului, ar dori să vină în America, să se adreseze susnumitei parohii pentru informațiuni detaliate.

Adresa: **Comitetul parohial Mc. Dowell National Bank, Shavon, Penna. U. S. A.**

Situația parohiei »Sf. Ioan Botezătorul« care dorește să aibă preot local este următoarea:

1. Parohia a fost înființată la 8 Martie 1908.

2. S'a început zidirea bisericii în 11 Noembrie 1911.

3. Biserica a fost sfințită în ziua de Rusale 1911 de către preoții: Aurel Hațegan și Alexandru Pop.

4. Biserica ne-a costat, ziditul și tot aranjamentul ultra modern, suma de 31.675 dollari (treizeci și una mii șase sute șeptzeci și cinci).

5. Bani în bancă de prezent avem, aproximativ 133 dollari; împreună cu Reuniunea.

6. Datorii nu avem nici un singur cent la nimeni.

7. Avem casă parohială cu 6 camere, cu tot confortul modern, plătită; și care se include în suma menționată mai sus.

8. În anul 1936 am cheltuit următoarele sume: Am pictat biserica cu suma 1400 dollari; încălzire centrală, iar vara aer rece ca să nu fie prea cald 850 dollari, puse de femeile din reuniune. În total 2250 dollari.

9. Avem un venit lunar, 150 dollari și s'ar putea ridica, dacă am avea un preot local, și la 200 dollari lunar.

10. Suntem 80 de familii și 300 tineri; natural neavând preot local sunt mulți cari frecventează alte biserici.

11. De prezent avem slujbă la biserică odată pe lună; ne vine preot din depărtare de 250 kilometri.

11. Dacă am avea preot local, ar fi cea credincioșii laolaltă, și ar aduce membrii trecuți la alte religii înapoi la biserică noastră.

12. Preotul ar putea face, pe lângă plata lui lunară, cu alte servicii, un salariu până la 200 dollari lunar, și probabil și mai bine.

ss. **Ion Munteanu**
președintele bisericii greco-cat.

845 (1-4)